

VELKOMMEN TIL "SØNDRE CAMPUS"

TIL JUBILÆUMSKONFERENCE OM DEN DANSKE AFTALELOV 100 ÅR

KØBENHAVNS UNIVERSITET



Velkommen til Søndre Campus ("KUA3")

- Hele fakultetet flyttede i januar 2017
- Efter lange overvejelser
- Alle under samme tag
- Med andre fakulteter
- Uden for middelalderbyen
- Med anderledes biblioteksfaciliteter ...
- Et kulturskift af dimensioner
- AFTL-jubilæet en god anledning til at byde JF/NJM velkommen herude

Hvorfor fejre en 100 år gammel lov, som stort set aldrig citeres?

Velkomst og indledning ved

Professor, dr.jur. **Mads Bryde Andersen**



KØBENHAVNS UNIVERSITET



Aftaleloven er en grundlov

- Den beskæftiger sig med **eksistentielle** (hvornår er der en aftale) og **filosofiske** spørgsmål (hvorfor bindes man overhovedet af løfter)?
- Den fastslår nogle **værdier og principper**, som man ikke spekulerer over i praksis, men som er afgørende for retskulturen
- Den er skrevet fra en **svunden tid** og må forstås i lyset af den
- Man behøver ikke nødvendigvis **slå op** i den
- **Men** skulle der opstå principiel tvivl, peger den i retninger mod svar

Grundlove ændres ikke så ofte

- 1975: § 36 – urimelige aftaler
- 1994: §§ 38a-38d – forbrugeraftaler
- 1995: §§ 22 og 24 – værgemål med fratagelse af retlig handleevne
- 1996: § 21 – dødsboskifteloven
- 2011: § 9a – CISG-undtagelse
- 2015: § 38 – flytter indholdsmæssigt til lov om ansættelsesklausuler

Bortset fra § 36 – alle tekniske tilpasninger som følge af anden lovgivning

Men andre dele er ikke holdt vedlige:

- Bestemmelser uden praktisk betydning (fx § 9 "uden obligo")
- Digital signatur, digitale viljeserklæringer, kvasiaftaler
- § 10 – stillingsfuldmagt vs tegningsret
- Fortolkningslæren, bl.a. i lyset af § 38b
- Ugyldighedsvirkning af offentligretlige regler (sml. "lov og ærbarhed")
- § 32 – telefon og telegraf i den digitale tidsalder

Grundlove udtrykker en retskultur

- Aftaleloven er en del af et **nordisk retsfællesskab**
- Den blev konciperet af **universitetsprofessorer** (og fejres på universiteter)
- Nordisk ret står mellem **common law og civil law** (civil law thinking reflecting common sense), *Ditlev Tamm*, s. 19 ff.
- **Pragmatismen** spiller en central rolle, *Sverre Blandhol*, s. 37 ff.
- Den aftaleretlige tænkning udmøntes i **teorien** og reflekteres i **retspraksis**

Og de rummer en form for opdragende virkning

- Vigtige begreber slås fast
 - *Viljeserklæring*
 - *Kundskab vs. fremkomst*
- Vigtige principper slås fast
 - *Løfte eller overenskomstprincip* (sml. Common law)
 - *Viljes- eller tillidsteori* (§ 32)
 - *Passivitets- og loyalitetspligter i og uden for kontraktsforhold* (§ 4, stk. 2, og § 6, stk. 2)

Det historiske udviklingsforløb I: Opgangstiderne

- Aftaleloven af 1917 var
 - Et forsøg på kodificering som led i fællesnordisk lovsamarbejde
 - Inspireret af tysk lovgivning og retsvidenskab (BGB)
- Parallel med anden lovkodifikation
 - De nordiske Juristmøder, 1872
 - Veksellovene, 1880
 - Varemærkelovgivning, 1884
 - Sølov, 1891-1893
 - Aftale-, kommissions- og afbetalingslove, 1917
 - Aktieselskabsloven, 1917

Det historiske udviklingsforløb II: Nedgangstiderne

Senere gik det nordiske samarbejde så småt i stå:

- De forgæves betænkninger
 - Forældelse, 1957
 - Patent, 1963
 - Aktieselskaber, 1964
 - Ekstinktiv løvsøreerhvervelse, 1964
- CISG's forlis, medio 1985
- EU-reguleringen, 1995 (efter Sveriges deltagelse)

Men tilbage står aftaleloven i stort set uforandret skikkelse ...

Derfor diskuterer man til stedighed, om AFTL vil overleve

Dette er emnet for *Torsten Iversens* afsluttende foredrag. Men iøjnefaldende temer fra de tre hovedkapitler i AFTL er:

- Kapitel 1: Nye former for aftaleindgåelse
- Kapitel 2: Selskabsrettens betydning
- Kapitel 3: Samspillet mellem privat- og offentligretlige elementer

Se også *Mads Bryde Andersen*, s. 63.

Dagens program

Kapitel 1:

- 16.15-17.00: Professor, dr.jur. **Henrik Udsen**: Nye former for aftaleindgåelse. Hvordan har aftaleloven påvirket tidens nye former for aftaleindgåelse, herunder via kvasi-løfter og digitale medier?

Kapitel 2:

- 17.00-17.45: Professor, dr.jur. **Erik Werlauff**: Kan aftalelovens regler om stillingsfuldmagt bringes i harmoni med de selskabsretlige regler om tegningsret?

Kapitel 3:

- 18.00-18.45: Ph.d.-studerende **Kristian Torp**: Offentligretlige forbudsregler og privatretlige aftalers ugyldighedsvirkning: Hvornår er en ulovlig aftale også en ugyldig aftale?

Finale:

- 18.45-19.00: Professor, dr.jur. **Torsten Iversen**: Har aftaleloven en fremtid?